

SADA ÚLOH NA CVIČENIE 4

Definície:

Pravý kvocient: Nech L_1 a L_2 sú jazyky. Definujeme

$$L_1/L_2 = \{w \in \Sigma_{L_1}^* \mid (\exists u \in L_2) wu \in L_1\}.$$

Túto operáciu nazývame pravý kvocient.

---

1. Nech $G = (N, T, P, \sigma)$ je bezkontextová gramatika, kde $N = \{\alpha, \beta, \sigma\}$, $T = \{a, b\}$ a

$$\begin{aligned} P = \{ & \sigma \rightarrow \alpha\beta \mid \beta\alpha \\ & \beta \rightarrow \alpha\sigma \mid \sigma b \mid bab \\ & \alpha \rightarrow \beta\sigma\beta \mid \alpha\sigma a \mid aa \}. \end{aligned}$$

Preveďte túto gramatiku do Greibachovej normálneho tvaru.

2. Nech $G = (N, T, P, \sigma)$ je bezkontextová gramatika, kde $N = \{\sigma, \alpha\}$, $T = \{a, b, c\}$ a

$$\begin{aligned} P = \{ & \sigma \rightarrow \sigma a \sigma b \mid \alpha b \mid c \\ & \alpha \rightarrow \alpha a \sigma \mid \sigma a \alpha b \mid a \}. \end{aligned}$$

K danej gramatike zostrojte PDA A , ktorý neobsahuje prechody na epsilon a má iba jeden stav a platí $N(A) = L(G)$.

3. Nech $L = \{b^{2k+1}a^{n^2}b^{2l+1} \mid n, k, l \in \mathbb{N}^+\}$. Pomocou Ogdenovej lemy dokážte, že jazyk L nie je bezkontextový.
4. Nech $L = \{a^n d^{3k+2} b^n d^{7l+1} c^n \mid n, k, l \in \mathbb{N}^+\}$. Pomocou Ogdenovej lemy dokážte, že jazyk L nie je bezkontextový.
5. Dokážte vetu o lineárnom priestore. Teda dokážte, že ak platí $L \in NSPACE(O(n))$, tak $L \in \mathcal{L}_{ECS}$. Potrebnú konštrukciu LBA spravte poriadne formálne. Jej správnosť slušne slovne zdôvodnite.
6. Rozhodnite a dokážte či je trieda $\mathcal{L}_{ECS}$ uzavretá na pravý kvocient.
7. **Pre náročnejších:** Uvažujme problém: pre daný orientovaný graf G a dva jeho vrcholy u a v rozhodnúť, že medzi týmito vrcholmi **neexistuje** cesta. Rozhodnite a dokážte, či je tento problém riešiteľný na nedeterministickom turingovom stroji v logaritmickom priestore. Presnejšie, uvažujme nejaké vhodné kódovanie grafov nad abecedou $\{0, 1, \#\}$, ktorého veľkosť pre graf s N vrcholmi sa zmestí do $O(N^2)$. Možným vhodným kódovaním je uvažovať kód grafu ako zoznam jeho hrán. Prípadný stroj by nemal použiť viac ako $O(\log N)$ políček pracovnej pásky.